

muziek

deSingel

Kammerakademie Potsdam olv. Trevor Pinnock

wo 25 jan 2017 / Blauwe zaal / Grote podia

20 uur / pauze ca. 20.45 uur / einde ca. 21.55 uur
inleiding 19.15 uur / Bruno Forment / Blauwe foyer

**ken uw klassiekers
2016-2017**

Le Concert Olympique olv. Jan Caeyers
vr 14 okt 2016

Concerto de' Cavalieri olv. Marcello Di Lisa
vr 18 nov 2016

Mahler Chamber Orchestra olv. Isabelle Faust
wo 7 dec 2016

Kammerakademie Potsdam olv. Trevor Pinnock
wo 25 jan 2017

Le Concert Olympique olv. Jan Caeyers
vr 31 mrt 2017

Kammerakademie Potsdam / kammerakademie-potsdam.de
deSingeldebuut

Trevor Pinnock / www.askonasholt.co.uk/artists/instrumentalists/harpsichord/trevor-pinnock
deSingeldebuut

Emmanuel Pahud / www.emmanuelpahud.net
laatst in deSingel vr 14 dec 2012

Kammerakademie Potsdam

Trevor Pinnock muzikale leiding **Emmanuel Pahud** fluit

Joseph Haydn (1732-1809)

Symfonie nr 47 in G, Hobl:47

20'

Allegro

Un poco adagio, cantabile

Menuet al roverso

Presto assai

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Concerto voor fluit en orkest nr 2 in D, KV314

16'

Allegro aperto

Andante ma non troppo

Rondo. Allegretto

pauze

François Devienne (1759-1803)

Concerto voor fluit en orkest nr 7 in e

18'

Allegro con fuoco

Adagio

Rondo - Allegretto poco moderato

Wolfgang Amadeus Mozart

Symfonie nr 29 in A, KV201

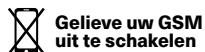
27'

Allegro moderato

Andante

Menuetto

Allegro con spirito

**Gelieve uw GSM
uit te schakelen**

De inleidingen kan u achteraf
beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling /
concert / tentoonstelling van
uw keuze.

Grand café deSingel drankjes /
hapjes / snacks uitgebreid
tafelen open alle dagen: 9-24 uur /
informatie en reserveren:
+32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie,
opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma
van deSingel met andere
toeschouwers delen. Selecteer
hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum,
dan maakt u meteen kans om
tickets te winnen.

Cd-verkoop

Bij onze concerten
worden occasioneel cd's te
koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg
74 / Brussel / +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Concertvleugels Met bijzondere
dank aan Ortwin Moreau voor het
stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice /
Kapucijnenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Joseph Haydn. Tekening van George Dance, Londen 1794.

Mozart in 1789. Tekening van Doris Stock.

Stormachtige symfonisten en 'flutotraversisten'

1. De symfonie in de jaren 1770

Nogal wat cursussen muziekgeschiedenis verkondigen nog steeds de idee dat het jaar 1780 een nieuw muzikaal tijdperk inluidt dat luistert naar de naam 'classicisme' en de rijpe Haydn en Mozart, en de jonge Beethoven als (enige?) belangrijke vertegenwoordigers heeft. Wat er zich tussen het begin van dat tijdperk en het einde van de barok – gemarkeerd door de dood van Johann Sebastian Bach, in 1750 – op muzikaal vlak voordeed, heet een schemerzone te zijn die men, bij gebrek aan een betere term, als 'pre-classicisme' bestempelt. De voorbije jaren en decennia werd deze periodisering grondig bijgesteld, met name door musicologen van Angelsaksische signatuur. In monumentale studies verdedigden Leopold Ratner ('Classic Music: Expression, Form, and Style', 1980) en Daniel Hertz ('Music in European Capitals: The Galant Style, 1720-1780', 2003) met verve het muzikale continuüm tussen de omstreeks 1720 opkomende 'galante' stijl en de meesterwerken van de Eerste Weense School. In zijn 'Music in the Galant Style' (2007) zette Robert Gjerdingen de visie van Ratner en Hertz kracht bij aan de hand van hard muziektheoretisch bewijsmateriaal: melodisch-harmonische schema's die weerklinken doorheen composities van de hele achttiende eeuw, van Pergolesi's 'Stabat Mater' tot Mozarts Eenenvestigste.

Desondanks bestaan er wel degelijk breuklijnen binnen de oeuvres van individuele componisten vóór 1780. Notoire gevallen zijn de symfonieën van Haydn en Mozart uit de jaren 1770. In een monografie over Haydns Vijfenveertigste ('Haydn's "Farewell" Symphony and the Idea of Classical Style', 1991) toonde James Webster aan hoe Haydn al in 1772 de compositorische sofisticatie bereikte die met het latere classicisme werd geassocieerd. Mozarts Vijfentwintigste (KV183/173dB) genoot zelfs de eer als romantisch prototype te worden uitgeroepen, in lijn met de 'Sturm und Drang'-drama's en -romans van Klinger, Goethe en andere Duitse auteurs. Niet toevallig staan zowel Haydns Vijfenveertigste als Mozarts Vijfentwintigste in

mineurtoonarden – respectievelijk fa kruis en sol klein – wat een schijnbare anomalie vormt ten opzichte van de door majeurtoonarden overheerste symfonische literatuur. Haydn en Mozart componeerden in de jaren 1770 echter evengoed stormachtige symfonieën in grote tertstoonaarden.

Haydns Zevenenveertigste

De handschriften van de symfonieën nummers 44 ('Trauer'), 45 ('Abschied'), 46 en 47 ('Palindrom') van Joseph Haydn (1732-1809) laten er weinig twijfel over bestaan: 1772 was een sleuteljaar voor Haydns instrumentale muziek. Hoewel er zich in 1772 geen opmerkelijke omwentelingen voordeden in Haydns loopbaan of leven – als trouwe lakei diende Kapellmeister Haydn inmiddels zes jaar lang zijn Hongaarse prins, Nikolaus I Esterházy – geven diverse indicaties aan dat Haydn zijn compositiepraktijk heeft herzien in de loop van dat ene jaar. In 1772, opperden Elaine Sisman en Mark Evan Bonds, maakte Haydn via intense zelfstudie de noodzakelijke evolutie door van kundig ambachtsman tot topkunstenaar. Meerdere illustraties van die transformatie vinden we terug in de Symfonie in G, Hobl:47.

Het precieze moment van voltooiing en de gelegenheid waarvoor Haydns Zevenenveertigste in première ging, laten zich raden. De dertien-in-een-dozijnbezetting van de partituur – met twee hobo's, fagotten die de baslijn doubleren, twee hoorns en strijkers – verradert niets bijzonders waardoor men deze symfonie aan een specifieke gebeurtenis zou kunnen koppelen. Groots- en eigenzinnigheid manifesteren zich daarentegen in de schrijftuur van de openingsbeweging. De violen en altviolen zetten dit tempoloos 'alla marcia' in met een karakteristieke boogstreek, beantwoord door gepunteerde ritmes in de hoorns en later ook de hobo's. Al vlug ontspint zich een aanstekelijk thema bestaande uit de eerder gehoorde, gepunteerde ritmiek afgewisseld door kwartnoten. In de contourlijn van de melodie (sol-la-do-si) herkennen we het thema dat Mozart regelmatig zou aanwenden voor Credo's en fuga's, waaronder de finale van zijn Eenenvleertigste ('Jupiter', KV551). Als een meester-contrapuntist kneedt Haydn dit materiaal in de transitie naar de tweede thematische sectie tot spannende sequensen waarbij de violen ritmische allianties aangaan met de eerste hobo, en de altviolen en bassen met de tweede, hierbij telkens in tegenbeweging werkend – een opgaande beweging in de ene partij correspondeert met een neergaande in de

andere. Het tweede expositiethema onderscheidt zich met zijn triolen bovenop een staccatobas en een zingende hobopartij. De zorgeloze sol groot-stemming maakt geleidelijk plaats voor een muzikale storm, zeker na de codetta met razende zestiende noten en de doorwerking, die verschillende mineuroorden opzoekt (met name mi klein) en hierbij de twee expositiethema's op haast obsessieve wijze (re)combineert. De hemel kleurt pikdonker wanneer een 'valse recapitulatie' het openingsthema in sol klein presenteert, in plaats van groot. Pas met de reprise van het tweede thema in hoofdtoonard sol groot worden de verwachtingen van de sonatevorm opnieuw ingelost.

Ook de tweede beweging van Haydns Zevenenveertigste, 'Un poco adagio, cantabile', getuigt van Haydns symfonische grootmeesterschap anno 1772. Een op het eerste zicht banaal thema met vier variaties openbaart zich als een contrapuntisch pareltje waarbij melodieën baslijnen worden en notenwaarden systematisch afnemen van achtsten tot tweeëndertigste noten (over zestienden en sextolen in zestienden). Op een korte herneming van het openingsthema, leidend tot een crescendo en fermate, volgen een onverwachte mineurpassage met spannende rusten en een pastorale coda waarin het openingsthema boven een zoemende pedaalbas wordt geplaatst.

De bijnaam 'palindroom' (zijnde een woord dat achterstevoren kan gelezen worden, bv. redder) dankt deze symfonie aan zijn Menuet en Trio, die beiden na de herhalingsmaatschappij 'al roverso' (of juist: 'al rovescio') moeten gespeeld worden, met andere woorden van achteren naar voren. Het klinkende resultaat vond Haydn zo geslaagd dat hij het opnieuw gebruikte in zijn Klaviersonate in A, HobXVI:26. De Finale, een monothematisch 'Presto assai', vormt dan weer het symfonische equivalent van één van de opere buffe die Haydn voor het kasteeltheater van Esterháza componeerde. De dynamische contrasten, razende strijkers en huilende blazers plaatsen deze heftige beweging, en in het bijzonder haar prachtige doorwerking, volledig in het teken van de 'Sturm und Drang'.

Mozarts Negenentwintigste

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) behoorde tot de vurigste fans van Haydns Zevenenveertigste. Omstreeks 1782-3 noteerde hij er nog de eerste maten van op een notenblad dat thans in Philadelphia wordt bewaard en met een Köchelnummer (387d) werd bedacht. Op 6 april 1774

voltooide Mozart een meesterwerk dat in dezelfde, vernieuwende lijn ligt als Haydns Zevenenveertigste en dat zich thans in het repertoire bevindt van zowat elk kamerorkest: de Sinfonia in A, KV201/186a.

De bezetting van deze symfonie – paren hobo's en hoorns met strijkers – onderscheidt zich evenmin van het courante symfonische repertoire van deze periode. Eén blik op Mozarts puntgave, schijnbaar in één ruk uitgeschreven autograaf, maakt daarentegen duidelijk waarom deze compositie als een mijlpaal wordt beschouwd in het orkestrepertoire. In plaats van de gebruikelijke 'tutti forte'-inzet heeft de openingsbeweging, een 'Allegro moderato', een ingetogen opening in piano met een obsessief, sequensmatig herhaald motief (dalend octaaf en kleine seconden) dat pas na uitstel orkestraal explodeert. Klinkt de eerste themagroep stormachtig, vertoef de tweede in Weense balsfeer dankzij een vederlichte baslijn die meermaals op de eerste tel zwijgt. De doorwerking is compact, maar des te betoverender omwille van een dramatische dialoog waarin her en der unisoni en ladderfiguren in de bas de aandacht opeisen. Tenslotte heeft Mozart in een zorgvuldig gecomponeerde coda voorzien.

Het 'Andante' is, in plaats van in de meer gebruikelijke da capostructuur (ABA), in volwaardige sonatevorm geconcipeerd, met expositie, doorwerking en recapitulatie. Gepunteerde ritmen suggereren statige 'noblesse', maar gedempte snaren compenseren dit met ingetogenheid. De hobo's nemen, naast hun solistische rol (einde van de expositie), ook een grote harmonische verantwoordelijkheid op zich. Voorts is er in de doorwerking een merkwaardige chromatische val, naast andere eigenaardigheden die ervoor zorgen dat de beweging blijft boeien, tenminste indien het tempo gerespecteerd wordt.

Met zijn puntige ritmiek, appoggiaturen (lange voorstellen die de harmonie spankracht bezorgen) en wedijverende orkestgroepen herinnert het 'Menuetto' dan weer aan de Franse barok. Het 'Trio' klinkt in de eerste acht maten galant, maar in de daaropvolgende maten heeft de componist zich tot apenstreken laten verleiden in de vorm van een chromatisch dalend motief en een sterk geaccentueerde stijgende halve seconde. De sonatevorm keert terug in het 'Allegro con spirito', dat thematisch (vallend octaaf) verwant is aan de openingsbeweging en dankzij zijn hoornpartij het karakter draagt van een 'chasse'.

2. Van Querpfeife tot Flûte traversière

De achttiende-eeuwse symfonie dankt haar ontwikkeling voor een groot deel aan het instrumentarium dat in die periode werd geperfectioneerd, al dan niet geïntroduceerd. Eén instrument dat ingrijpend werd aangepast aan nieuwe compositorische noden was de dwarsfluit. Aan het einde van de zeventiende eeuw was de dwarsfluit al geëvolueerd tot een flexibel inzetbaar solo-instrument. Hiervoor onderging zij een transformatie van een eendelig, kleppenloos instrument met cilindrische boring (doorsnede) naar een driedelig, licht conisch geboord met één klep. Haar klank verwierf aldus meer souplesse, en de klep liet de bespeler toe bepaalde halve tonen met relatief gemak te produceren. Op de vernieuwde 'traverso' ('flûte traversière') ontpopten zich onder Lodewijk XIV verschillende virtuozen en componisten, waaronder de legendarische 'joueur de flutte ordinaire' Philbert, naast Jacques Hotteterre (auteur van de allereerste methode voor dwarsfluit, de 'Principes de la flûte traversière', 1707), Michel de La Barre (auteur van 'Pièces pour la flûte traversière avec la basse-continue', 1702) en Pierre-Gabriel Buffardin (die naar Duitsland trok om er onder meer aan Bachs broer Johann Jacob en aan Quantz les te geven). Omstreeks 1720 verwierf de dwarsfluit bijkomend elan toen zij voortaan in vier in plaats van drie delen werd gebouwd; verschillende 'corps de rechange' lieten hierbij toe het instrument te herstemmen naar de diverse diapasons die indertijd gangbaar waren. Onder Frederik de Grote, die zelf een verdienstelijk fluitist was, kreeg de dwarsfluit nieuwe impulsen toen diens hoffluitist, Johann Joachim Quantz, zijn invloedrijke 'Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen' (1752) publiceerde en een tweede klep toevoegde aan het instrument. Hoewel traverso's met één klep in gebruik bleven, doken er vanaf de jaren 1760 zelfs instrumenten op met vier chromatische kleppen.

Fluitconcerto voor een Indiase Hollander

Eind 1777 vertoefde Mozart regelmatig ten huize van een 'bewonderungswürdigen Flutotraversisten' die de Mozarts voor het eerst in de zomer van 1763 aan het werk hadden gezien: Johann Baptist Wendling (1723-1797). Wendling was fluitist in de uitmuntende hofkapel van de Mannheimse Keurvorst Karl Theodor. Wendlings echtgenote, de sopraan Dorothea Spurni, zou in 1781 de rol van Ilia creëren in Mozarts 'Idomeneo'. Wendlings dochter, Elisabeth Augusta, was de zingende nachtegaal die door Mozart met twee Franse ariettes werd bedacht ('Oiseaux,

si tous les ans', KV307/284d; 'Dans un bois solitaire', KV308/295d); tijdens haar leven liet 'Gustl' zich echter vooral opmerken als maîtresse van Karl Theodor en als huwelijkskandidate van Johann Christian Bach.

Mozart ging regelmatig bij de Wendlings lunchen toen hij eind 1777, begin 1778 met zijn moeder in Mannheim verbleef. Tijdens één van die maaltijden leerde Mozart een markante persoonlijkheid kennen die bij Wendling fluit studeerde: Ferdinand Dejean (1731-1797). Hoewel Dejean in Bonn werd geboren, typeerde Mozart hem als 'Indiase Hollander', dit omwille van het feit dat Dejean fortuin had gemaakt als chirurgijn voor de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Dejean was zo rijk dat hij als rentenier in Leiden doctoraten in de fysica en geneeskunde had kunnen behalen. Op 10 december 1777 berichtte Mozart voor het eerst over Dejean: "Gisteren ging ik naar gewoonte dineren bij Wendling. Daar vertelde hij me dat onze Indiaan – een Nederlander die leeft van zijn eigen middelen, een liefhebber van alle wetenschappen, en een grote vriend en bewonderaar van mij – een voorwaar zeldzame man is. Hij geeft 200 florijnen indien men hem 3 kleine, lichte en korte concerten en een paar fluitkwartetten maakt." Vier dagen later ging Mozart 'bey den Reichen halländer' (sic) zelf eten om er de compositie-opdracht te verzilveren. Op 18 december 1777 had Mozart al één 'quartetto für den indianischen holländer' afgewerkt (kwartet in G, KV285a). Op Kerstmis componeerde Mozart een tweede (KV285), waarvan het 'Adagio' als één van de aller mooiste uit de fluitliteratuur wordt beschouwd.

De compositie van de fluitconcerto's ging Mozart veel moeilijker af. Hij schreef één origineel werk, in G (KV313/285c), en een 'Andante in C' (KV315/285e). Voor een ander concerto, in D (KV314/285d), transponeerde Mozart zijn eerdere Hoboconcerto in C (KV271k) een hele toon hoger, en paste her en der wat versieringen en articulaties aan om de omschakeling van hobo naar fluit te vergemakkelijken. Dejean moet geweten hebben dat hem een 'ready-made' werd verpatst, want op dat moment had de Mannheimse hofhoboïst Friedrich Ramm het bewuste concerto in zijn repertoire. Het resultaat laat zich raden: Dejean betaalde Mozart niet de volledige gage, maar slechts zesennegentig florijnen. Vader Leopold rekende uit dat Dejean in werkelijkheid vier concerto's en zes kwartetten had verlangd. Mozart junior verschoonde zich in een brief (14 februari 1778): "Dat ik het werk niet kan afmaken,

is heel normaal. Ik ken hier geen uur rust. Ik kan enkel 's nachts schrijven, waardoor ik niet vroeg kan opstaan. Daarbij kan men niet elk moment van de dag aan het werk gaan. Krabbelen kan ik gerust de hele dag door, maar als iets naar buiten komt, wil ik mij er niet over schamen dat mijn naam erop staat. Ook geraak ik, zoals je weet, verkrampt wanneer ik steeds voor één en hetzelfde instrument – wat ik niet kan uitstaan – moet schrijven." De laatste zin werd vaak mislezen, alsof Mozart een hekel had aan de traverso. In realiteit verlangde Mozart naar continue variatie in zijn componeren, zoals hij zelf aangaf in het vervolg van zijn brief: "Intussen heb ik ter afwisseling op tijd en stond iets anders afgewerkt, waaronder de klavirduetten met viool" [KV301, 302, 303 en 305]. Bovendien had Mozart iemand anders aan het hoofd dan fluitist Dejean: hij was smoorverliefd geworden op de sopraan Aloisia Weber, die hij op tournee naar Italië wilde meemen en hiervoor bediende met concertaria's (w.o. de bekende scena 'Alcandro lo confesso... Non sò d'onde vieni', KV294).

Desalniettemin is Mozarts Fluitconcerto in D, KV314/285d een geliefd pronkstuk voor fluitisten. In het zingende 'Allegro aperto' presenteert Mozart de solist als een operazanger, die noten tot vier maten lang aanhoudt en doet aanzwellen, analoog aan de 'messe di voce' van de castraten van weleer. Zowel in deze beweging als in het daaropvolgende 'Andante ma non troppo' plaatst Mozart de fluitstem voortdurend in het spotlicht door de orkestbegeleiding tijdens de solo's te beperken tot de violen, waardoor een vederlichte textuur ontstaat. In het refrein van het afsluitende 'Allegro' in rondovorm introduceert hij zowaar het thema van Blondchens aria 'Welche Wonne, welche Lust' uit 'Die Entführung aus dem Serail'.

Van Mozarts plan om met Aloisia Weber naar de Italiaanse operahuizen te trekken, kwam niets in huis. In plaats daarvan reisden moeder Anna Maria en hijzelf naar Parijs om er fluitist Wendling en hoboïst Ramm te vervoegen op het Concert Spirituel, een jaarlijkse concertreeks tijdens de vastentijd. Ook Dejean bevond zich toen in de Franse hoofdstad, maar de koffer waarin zich Mozarts nieuwe composities bevonden, liet hij per abuis achter in Mannheim...

Deviennes Sturm und Drang

Was Mozart pas in 1782 naar het Concert Spirituel gegaan, had hij er wellicht François Devienne (1759-1803) aan het

Portret van François Devienne door Jacques-Louis David, ca. 1792

werk gehoord. Devienne was afkomstig uit Joinville, een voormalig vorstendommetje in de Franse Champagnestreek. Na zijn eerste muzikale onderricht in eigen streek werd Devienne fagottist in het orkest van de Parijse Opéra. Hij leerde er Félix Rault kennen, die hem onderricht gaf in de traverso. Nog in Parijs werd Devienne lid van de Loge Olympique, het vrijmetselaarsgezelschap voor wiens concertreeks Haydn zijn 'Parijse' symfonieën zou componeren. Hoewel Devienne als solist optrad op het Concert Spirituel moest hij zijn geldbuidel vullen via minder prestigieuze jobs in leger- en theaterorkesten. Dankzij zijn republikeinse inborst wist Devienne tijdens de Franse Revolutie echter op te klimmen als de componist van succesvolle opéras-comique. In 1794 publiceerde hij een 'Nouvelle méthode théorique et pratique pour la flûte', in de openingsrede waarvan de moeilijkheden van het fluitspel worden onderstreept: "De tous les Instrumens la Flûte est celui qui parait le plus aisé, en ce que le Mécanisme en est très simple, cependant il devient un des plus difficiles à jouer, soit par rapport à son emboûchure, soit par rapport à sa justesse." Mede dankzij dit traktaat mocht Devienne zich één jaar later de allereerste docent fluit en mede-stichter noemen van het Parijse Conservatoire. Deviennes populariteit was in die tijd zo groot dat hij model kon staan in de studio van de beroemde schilder Jacques-Louis David. Deviennes portret bevindt zich tegenwoordig in het Brusselse Museum voor Schone Kunsten. Een lang en gelukkig leven was de 'Franse Mozart' evenwel niet beschoren: Devienne stierf op 5 september 1803 in een psychiatrische instelling.

Deviennes Fluitconcerto nr 7 in e, dat omstreeks 1787 in druk verscheen, ademt de geest van de Franse Revolutie maar grijpt tegelijk terug naar de stijl van Haydn en Mozart uit de jaren 1770. De eerste beweging, een 'Allegro con fuoco' in vierkwartsmaat, begint in pure 'Sturm und Drang'. De melodie van de eerste viool pareert een drukke orkestrale begeleiding bestaande uit tweede violen in zestiende noten, altviolen en bassen in achtsten, en paren hobo's en hoorns die de harmonie accentueren. Tegen alle verwachtingen in introduceert de solist na drieëntwintig maten (eindigend op drie tellen rust) een deliciaus, galant thema in mi groot dat nadien, in sol groot, het tweede solistische thema zal blijken te zijn. De fluitist krijgt zodoende de kans zichzelf en zijn instrument even op te warmen voor het solistische geweld dat er na het openingsritornello aankomt. Dat laatste heeft nog enkele verrassingen in

petto, waaronder een crescendopassage (met prominente gepunteerde ritmiek in de altviolen in de bassen) die eensklaps van majeur in mineur verandert, als een gezicht dat bleek begint te zien.

De inzet van Deviennes middenbeweging, een 'Adagio' in sol groot, is misleidend, want op vier plechtige maten die de begeleide recitatieven van de heroïsche opera voor de geest halen, zorgt een breedsprakerige aria voor fluit met strijkersbegeleiding voor absolute windstilte. Metaforisch dan, want Deviennes 'flûte principale'-partij etaleert het neusje van de zalm in het toenmalige fluitspel, met spontane afwisselingen tussen legato (gebonden) en staccato (ongebonden) voordracht, vloeiende loopjes in sextolen en tweeëndertigsten, trillers en dubbelslagen, tot en met een hoge sol (driegestreept octaaf). Welgeteld drieëntwintig maten houden fluitist en strijkers in het finale Rondo in 'Allegretto poco moderato' alle muzikale energie in toom, met een lustig dravend thema in tweekwartsmaat, alvorens bliksem en donder te doen uitbreken in fortissimo. De daaropvolgende solo herstelt de rust, hoewel Deviennes halsbrekende virtuositeit (reikend tot tweeëndertigste noten in een tempo rond de honderd slagen per minuut!) achter elke hoek loert. Geen wonder dat dit concerto een geliefkoosd competitiestuk werd.

Kammerakademie Potsdam

muzikale leiding
Trevor Pinnock

concertmeester
Yuki Kasai

1ste viool
Isabel Stegner
Michiko Iliyoshi
Matthias Leupold
Renate Loock

2de viool
Christiane Plath
Julita Maria Forck
Thomas Kretschmer
Laura Erika Rajanen
Judith Wolf

altviool
Jennifer Anschel
Annette Geiger
Christoph Starke

cello
Jan-Peter Kuschel
Christoph Hampe
Vashti Hunter

contrabas
Tobias Lampelzammer

hobo
Jan Böttcher
Birgit Zemlicka-Holthaus

fagot
Christoph Knitt

hoorn
Christian Müller
Sulamith Seidenberg

Binnenkort in deSingel
The English Concert
olv. **Rachel Podger** viool

Johann Sebastian Bach

Suite nr 1 in C voor 2 hobo's, fagot,
strijkers en bc, BWV1066

Suite nr 2 in a voor viool, strijkers en
bc, naar BWV1067

Dubbelconcerto in c voor hobo, viool,
strijkers en bc, BWV1060

Georg Philipp Telemann

Kwintet in f voor 2 violen, 2 altviolen en
bc, TWV44:32

Concerto in Bes voor 3 hobo's, 3
violen, strijkers en bc, TWV44:43

Carl Philipp Emanuel Bach

Symfonie voor strijkers nr 1 in G,
WQ182

wo 8 feb 2017 / 20 uur / Blauwe zaal

€ 32, 26, 22 (basis)
€ 26, 22, 18 (-25/65+)
€ 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Jan Devlieger
19.15 uur / Blauwe foyer

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

**Vlaamse
overheid**

Provincie
Antwerpen

SA STAD ANTWERPEN

mediasponsors

Knack

dS De
Standaard

canvas